

Sygn. akt III Ca 40/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędzia SO Andrzej Dyrda

SR (del.) Ewa Buczek – Fidyka

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 12 września 2014 r., sygn. akt I C 1693/12

1. zmienia zaskarżony wyrok o tyle tylko, że:

a) **zasądzoną w punkcie 1 kwotę 1112,94 zł podwyższa do 1843,90 zł (tysiąc ośmiuset czterdziestu trzech złotych i dziewięćdziesięciu groszy);**

b) **zasądzoną w punkcie 3 kwotę 310,29 zł podwyższa do 934 zł (dziewięciuset trzydziestu czterech złotych);**

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 127 zł (sto dwadzieścia siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Ewa Buczek - Fidyka SSO Krystyna Hadryś SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Ca 40/15

UZASADNIENIE

Powód domagał się zasądzenia od pozwanej 2119,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 listopada 2009 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu podał iż, samochód W. i H. W. został uszkodzony w wyniku zdarzenia drogowego, a poszkodowani posiadali umowę dobrowolnego ubezpieczenia auto – casco wykupioną w pozwanym towarzystwie. Powód dokonał naprawy uszkodzonego pojazdu, której koszt wyliczył na 4329,29 zł. Przy uwzględnieniu zapisów zawartych w treści umowy ubezpieczenia auto-casco. Pozwany wypłacił odszkodowanie w kwocie netto- czyli bez podatku VAT i w tym zakresie powołuje się na treść ustalonych przez

siebie ogólnych warunków ubezpieczenia. Stanowisko to jest jednak niezgodne z przepisami prawa. Warunkowanie zapłaty odszkodowania obejmującego podatek VAT od przedstawienia faktur za naprawę stanowi oczywistą klauzulę niedozwoloną. Dochodzona kwota stanowi nieuregulowaną część należnego odszkodowania.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu. Podniosła w pierwszym rzędzie brak legitymacji czynnej powoda do dochodzenia roszczeń w procesie sądowym, albowiem poszkodowani zawierając dobrowolną umowę ubezpieczenia auto casco dokonali sesji wierzytelności wynikających z tej umowy na rzecz (...) Banku SA. Nadto szkoda zdaniem pozwanej była likwidowana w oparciu o postanowienia dobrowolnej umowy autocasco w wariancie Warsztat, nie zaś na zasadach OC za sprawcę szkody komunikacyjnej. Pozwany zarzucił, że cena robocizny była wynikiem consensusu stron i pozwany słusznie zweryfikował stawkę roboczogodziny bezzasadnie przyjętej przez powoda kwoty 90 zł. Odpowiedzialność pozwanego dotyczy tylko normalnych następstw działania i zaniechania z którego szkoda wynikła.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 1 112,94 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 06.11.2009r do dnia zapłaty; w pozostałym zakresie powództwo oddalił; zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 310,29 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że poszkodowani zawarli z pozwanym dobrowolną umowę ubezpieczenia autocasco. Poszkodowany przelał na powoda swoją wierzytelność wobec pozwanej z tytułu powyższego zdarzenia. (...) Bank S.A. nie był współwłaścicielem pojazdu R. (...) o numerze rej (...). Szkoda w pojeździe poszkodowanych została zgłoszona pozwanej w dniu 10.05.2009 r. Wyplacone odszkodowanie obejmowało 2 209,59 zł za naprawę pojazdu. Powód wyliczył koszt naprawy pojazdu poszkodowanych na 4 329,29 zł przy stawce 90 zł netto za roboczogodzinę. Faktura nie została przedstawiona. Warsztaty rzemieślnicze do rozliczeń szkód komunikacyjnych stosowały realne stawki za rbg w okresie zaistnienia szkody w 2009 r. w granicach od 75 zł do 85 zł netto w rejonie zamieszkania właściciela i (...). Natomiast zalecane stawki przez Izbę Rzemieślniczą K. wynosiły nawet 85 zł; prace mechaniczne i lakiernicze 95 zł netto przy stosowaniu wyliczenia kosztów naprawy w systemach A./ E.. W wielu rozliczeniach przedmiotowy warsztat w okresie 2008 r. stosował stawkę 80 zł. Koszt naprawy pojazdu poszkodowanych przy zastosowaniu operacji technologicznych, cen oryginalnych części zamiennych, stawki za roboczogodzinę 80 zł po uwzględnieniu warunków umowy i OWU AC obowiązującej w okresie jej zawarcia wynosi 3 322,53 zł netto - 4 053 zł brutto.

Powyższe okoliczności doprowadziły Sąd Rejonowy do przekonania, że odpowiedzialność pozwanej w niniejszej sprawie była bezsporna, gdyż właściciela pojazdu oraz ubezpieczyciela wiązała umowa ubezpieczenia auto-casco. W zawartej umowie ubezpieczenia przyjęto wariant (...). Zgodnie z ogólnymi warunkami ubezpieczenia autocasco jeżeli w umowie ubezpieczenia przyjęto ten wariant ustalenie odszkodowania następuje na podstawie uprzednio uzgodnionej z (...) SA kosztów i sposobu naprawy w oparciu o normy czasowe producenta oraz ceny części i materiałów zawarte w systemach A. lub E.. W razie dokumentowania naprawy pojazdu rachunkami bez uprzedniego uzgodnienia z (...) SA o których mowa w pkt 1 ustalenie odszkodowania następuje na podstawie tych rachunków, ale zweryfikowanych przez (...) SA do poziomu średnich cen usług naprawczych oraz cen części i materiałów maksymalnie do wartości zawartych w powyższych systemach. Odszkodowanie z tytułu kosztów naprawy ustala się bez uwzględnienia podatku VAT, gdy suma ubezpieczenia była określona w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu pomniejszonej o podatek VAT w całości albo części. Sąd Rejonowy wskazał, że brak jest w aktach dokumentów o takich uzgodnieniach, jak też nie przedłożono żadnych faktur zakupu części czy wykonania naprawy. W tej sytuacji rozliczenie powinno nastąpić wg wariantu wycena . W tym wariancie obowiązuje amortyzacja części w tym przypadku 50 % z uwagi na okres eksploatacji powyżej 8 lat. Z kosztorysu sporządzonego przez (...) wynikają następujące uszkodzenia z kwalifikacją wymiany; kierunkowskaz boczny, listwa drzwi, napis na drzwiach oraz z kwalifikacją naprawy : zderzak p - 0,5 rbg. Sąd pierwszej instancji podzielił stanowisko biegłego co do przyjęcia „średniej stawki” za rbg 80 zł w 2009 r., albowiem OWU Autocasco nie wskazują , jakie warsztaty mają być uwzględnione do ustalenia średniej stawki „średniej”. Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że legitymacja procesowa powoda wynikała z umowy cesji wierzytelności zawartej z poszkodowanym. Sąd Rejonowy uznał, że skoro ustalono, że wartość odszkodowania przy uwzględnieniu warunków umowy wynosi 3 322,53 zł netto, a pozwany wypłacił sumę 2 209,59 zł, to zasadne było uwzględnienie

powództwa do kwoty 1 112,94 zł. W pozostałym zakresie powództwo oddalono, ponieważ nie znalazło potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

O odsetkach orzeczono po myśli art. 481 § 1 i 2 k.c. O kosztach orzeczono po myśli art. 100 k.p.c. ustalając, że powód wygrał w 52%, a pozwany w 48%.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód zaskarżając go w części oddalającej powództwo co do kwoty 730,96 zł, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1.843,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 6 listopada 2009r. oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie o przekazanie sprawy do Sadu pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu dotychczasowych kosztów postępowania.

Zarzucał naruszenie prawa procesowego a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę dowodów, a w szczególności poprzez uznanie, że odszkodowanie nie powinno obejmować podatku VAT; naruszenie przepisów prawa materialnego, a to §22 ust.2 OWU AUTOCASCO w związku z art. 385³ pkt. 21 k.c. poprzez uznanie, że zapis OWU ustalający zasady wypłaty odszkodowań w taki sposób, że część odszkodowania obejmująca podatek VAT będzie wypłacane dopiero po udokumentowaniu wysokości roszczenia fakturami nie narusza praw konsumentów; a to art. 354 § 1 k.c. poprzez uznanie, że dłużnik może spełnić świadczenie wynikające z umowy w sposób dowolny, a w szczególności pozbawić powoda zapłaty części świadczenia obejmującego podatek VAT; a to art. 385¹ § 1 k.c. poprzez uznanie, że treść umowy, a szczególności treść OWU wiązała w pełni strony, pomimo zarzutów powoda co do zgodności części zapisów tejże umowy z prawem.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie.

Wprawdzie większość ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji jest prawidłowa i zasługuje na aprobatę, jednak niezbędna jest ich korekta, która w konsekwencji musiała prowadzić do odmiennych wniosków w zakresie kwoty należnej powodowi.

Sąd I instancji prawidłowo wskazał, że o zasadności tego roszczenia powinny decydować warunki łączącej strony umowy ubezpieczenia, w tym zapisy OWU autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy załączone do akt sprawy. Jednakże w cenie Sądu Odwoławczego, wykładnia tych zapisów nie została w zaskarżonym orzeczeniu dokonana właściwie, co trafnie kwestionuje apelacja powoda. Należało przy tym podkreślić, że Sąd Rejonowy, akceptując dowód z opinii biegłego, nie odniósł się w żadnym zakresie do stanowiska biegłego (k – 111), że szkoda winna zostać rozliczona według wariantu „ warsztat”, co pozostaje w zbieżności do pozostałego materiału dowodowego, jakim są akta szkody, w tym warunki umowy indywidualnej zawartej pomiędzy właścicielem przedmiotowego pojazdu a pozwanym.

Podkreślenia wymaga, że na ubezpieczycielu ciąży obowiązek wykazania okoliczności skutkujących ewentualnym zmniejszeniem należnego uprawnionemu odszkodowania, a w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy, dotyczącej roszczeń z umowy dobrowolnego ubezpieczenia autocasco, teza ta nie mogła być oderwana od analizy wszystkich zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia łączących strony jak i faktycznego zakresu umowy ubezpieczenia.

I tak, podstawowe znaczenie miały § 22 ust. 2 i 3 OWU. Pierwszy z wymienionych wskazywał, że jeżeli w umowie ubezpieczenia przyjęto wariant (...) ustalenie odszkodowania następuje na podstawie wyceny sporządzonej przez (...) SA według zasad zawartych w systemie A. lub E. bez podatku VAT. Według ust. 3 jeżeli w umowie ubezpieczenia przyjęto wariant (...) ustalenie odszkodowania następuje na podstawie uprzednio uzgodnionych przez (...) SA z ubezpieczonym kosztów i sposobu naprawy przez warsztat wykonujący naprawę, w oparciu o zasady zawarte w systemie A. lub E.; na wniosek ubezpieczonego ustalenie odszkodowania może być dokonane

według zasad wariantu (...); w razie gdy całkowite koszty naprawy przekraczają wartość ustaloną według zasad określonych w ust.2 odszkodowanie może być ustalone na podstawie kompletu oryginałów rachunków lub faktur VAT dotyczących robocizny, części zamiennych i materiałów, pod warunkiem złożenia ich do akt szkodowych; w razie udokumentowania naprawy pojazdu rachunkami bez uprzedniego uzgodnienia z (...) SA, ustalenie odszkodowania następuje na podstawie tych rachunków, ale zweryfikowanych przez (...) SA do poziomu średnich cen usług naprawczych stosowanych na danym terenie oraz cen części zamiennych i materiałów maksymalnie do wartości zawartych w systemie A. lub E.; odszkodowanie z tytułu kosztów naprawy ustala się bez uwzględnienia podatku VAT, gdy suma ubezpieczenia była określona w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu pomniejszonego o podatek VAT w całości lub w części.

Prawidłowa wykładnia przedstawionych zapisów prowadzić musiała do wniosku, że zgodnie z warunkami umowy, odszkodowanie w wysokości uwzględniającej podatek od towarów i usług przysługuje w przypadku gdy suma ubezpieczenia pojazdu odpowiada wartości brutto, a podstawowym warunkiem wypłaty odszkodowania uwzględniającej ten podatek jest udokumentowanie kosztów naprawy rachunkami lub fakturami lub uprzednie uzgodnienie z ubezpieczycielem kosztów i sposobu naprawy.

W sprawie nie zostało zakwestionowane, aby suma ubezpieczenia pojazdu była wyrażona w innej wartości niż wartość brutto. Podkreślenia wymaga, iż w potwierdzeniu pokrycia ubezpieczeniowego z dnia 5 października 2009r. (akta szkody pozwanego nr (...)) wskazano, że suma ubezpieczenia określona została w wartości zawierającej podatek VAT. Powód niewątpliwie nie złożył do akt wymaganej warunkami umowy dokumentacji potwierdzającej fakt poniesienia kosztów naprawy, jednakże Sąd Odwoławczy uznał, że opinia biegłego sądowego opierała się w znacznej mierze na kosztorysie sporządzonym przez warsztat i faktycznie zastępowała uzgodnienie kosztów i sposobu naprawy, albowiem strony postępowania nie zakwestionowały wyliczonych przez biegłego sądowego kosztów naprawy. Ponadto podkreślenia wymaga, iż suma odszkodowania określona na podstawie tej opinii została już prawomocnie zasądzona wyrokiem Sądu pierwszej instancji, natomiast na skutek apelacji powoda możliwa jest jedynie zmiana orzeczenia w zakresie zasądzenia kwoty należnego podatku VAT.

W ocenie Sądu Odwoławczego, w niniejszej sprawie ubezpieczający miał wyraźnie wskazane zakresy poszczególnych wariantów ubezpieczenia AC i w sposób jednoznaczny wybrał wariant (...). Cel indywidualny i konkretny został uzgodniony przez obie strony czynności prawnej. Niewątpliwie wiązało to się z różnym finansowym obciążeniem ubezpieczonego składką ubezpieczeniową, a to składką wyższą, bowiem wyższa została ustalona suma ubezpieczona powiększona o podatek. Strony nie kwestionowały wartości określonej w opinii biegłego sądowego, zatem należało w oparciu o nią ustalić zakres uwzględnienia żądania pozwu, odliczając faktycznie wypłaconą przez pozwanego część odszkodowania, wynikającego z realizacji treści umowy ubezpieczenia, na której oparte zostało żądanie pozwu.

Sąd drugiej instancji uznał, że skoro suma odszkodowania wypłacona została według wariantu (...), a OWU nie przewiduje automatycznego stosowania regulacji dotyczących wariantu (...) w razie nie wykazania kosztów naprawy fakturami, bądź uprzedniego uzgodnienia sposobu i kosztów naprawy, to skoro suma ubezpieczenia określona była w kwocie uwzględniającej podatek VAT, należało zasądzić odszkodowanie z uwzględnieniem tego podatku.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok, w ten sposób, że zasądzoną w punkcie 1 kwotę 1112,94 zł podwyższył do 1843,90 zł, a zasądzoną w punkcie 3 kwotę 310,29 zł podwyższył do 934 zł.

Z uwagi na powyższe - na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżony wyrok we wskazanym zakresie.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 ust. 2 w zw. z § 12 ust. 1 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, obciążając pozwanego jako stronę przegrrywającą sprawę w całości kosztami postępowania.

SSR(del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Krystyna Hadryś SSO Andrzej Dyrda